

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

вибіркова дисципліна: «Біоадаптивні сівозміни»					
Шифр та назва спеціальності		201 - Агрономія	Відповідальні відділи/лабораторії інституту:		Лабораторія агроєкомоніторингу і проблем землеробства
Назва освітньо-наукової програми		«Агрономія»			
ВИКЛАДАЧ		Цвей Ярослав Петрович, доктор с.-г. наук, професор			
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ					
Анотація		Дисципліна спрямована на формування теоретичних знань та практичних вмінь з системи ведення сівозмін, їх особливості залежно від ґрунтового-кліматичних умов та ландшафтних особливостей територій. Вивчення способів біологізації сівозмін, спрямованих на підвищення продуктивності культур, збереження та відтворення родючості ґрунту, покращення фіто санітарного стану посівів, ведення наукових досліджень з урахуванням як фундаментальності, так і прикладного значення.			
Мета та цілі		Надати майбутнім докторам філософії зі спеціальності 201 «Агрономія» теоретичні знання та практичні вміння з всебічної оцінка існуючих, наукових принципів сівозмін їх розробок і впровадження.			
Формат		Лекції, практичні заняття, самостійна робота. Підсумковий контроль –залік			
Результати навчання		Після освоєння дисципліни аспірант матиме компетентні знання у галузі системи ведення біоадаптивних сівозмін, які спрямовані на розуміння професійної діяльності у практичних ситуаціях і поглиблення наукових досліджень у підвищенні продуктивності сівозмін з урахуванням спеціалізації господарювання в основних ґрунтового-кліматичних зонах, підвищення урожайності сільськогосподарських культур, збереження і відтворення родючості ґрунту покращення екологічного стану довкілля через впровадження науково обґрунтованих систем землеробства у відповідності до ґрунтового-кліматичних зон і ландшафтних особливостей територій.			
Обсяг		Загальний обсяг дисципліни 90 годин: лекції – 10 год., практичні заняття – 10 год., самостійна робота – 70 год.			
Пререквізити		Курси дисциплін із землеробства, гербології, рослинництва, агрохімії, ґрунтознавства, мікробіології, екології, селекції та насінництва, овочівництва для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти			
Ознаки		Вибіркова навчальна дисципліна зі спеціалізації «Загальне землеробство», що формує фахові компетентності у аспіранта			
Курс / семестр		2/4			
СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ					
Лекція 1	Сівозміни. Наукові основи сівозмін. Розміщення основних польових культур у сівозміні	Практичне заняття	Розробка проекту сівозмін для господарств з різною спеціалізацією	Самостійна	Тема 1. Фізико-хімічний і агрохімічний стан ґрунтів в агроєкосистемах
Лекція 2	Розміщення основних польових культур у сівозміні залежно від зони зволоження. Ланки сівозмін. Система удобрення культур у сівозміні	Практичне заняття	Розробка системи обробітку ґрунту у сівозмінах		Тема 2. Види родючості ґрунту. Бальна оцінка родючості ґрунту та паспортизація ґрунтів

Лекція 3	Проміжні культури у сівозміні. Запровадження, освоєння і контроль за дотриманням сівозмін	Практичне заняття	Визначення балансу вологи в ґрунті у сівозмінах		Тема 3. Біологізація системи удобрення сівозмін. Застосування післяжнивних культур і сидератів у сівозмінах
Лекція 4	Система ведення сівозмін відповідно до ґрунтово-кліматичних умов	Практичне заняття	Визначення енергетичного балансу технологій вирощування сільськогосподарських культур		Тема 4. Сумісність культур у сівозмінах
Лекція 5	Відтворення родючості ґрунтів у сівозмінах	Практичне заняття	Розробка системи збереження родючості ґрунтів у сівозмінах		Тема 5. Проектування сівозмін в залежності від ландшафту

ПРИКЛАД ТЕСТОВОГО ЗАВДАННЯ ДО ЗАЛІКУ

<p>1. Як називається родючість ґрунту, яка створюється внаслідок природних процесів ґрунтоутворення і властива ґрунтам, які не обробляються? а) ефективна; б) культурна; в) природна; г) штучна.</p> <p>2. Що таке родючість? а) здатність забезпечувати рослини водою, поживними речовинами і повітрям; б) накопичувати атмосферний азот; в) вбирати і утримувати вологу; г) пропускати тепло в нижні горизонти.</p>		<p>3. Скільки разів на рік складають карту забур'яненості полів сівозміни? а) двічі на рік; б) один раз на рік; в) п'ять разів на рік; г) десять разів на рік.</p> <p>4. Чергування сільськогосподарських культур в часі і на території називають: а) монокультурою; б) сівозміною; в) зайнятим паром; г) попередником.</p>	
---	--	---	--

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова	<p>1. Єщенко В.О. Загальне землеробство. Підручник. – К.: Вища освіта, 2004. – 336 с.</p> <p>2. Гудзь В.П. Землеробство з основами ґрунтознавства і агрохімії. Підручник / Гудзь В.П., Лісовал А.П., Андрієнко В.О., Рибак М.Ф. – Друге видання, перероб. та допов. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 408 с.</p> <p>3. Землеробство XXI століття – проблеми та шляхи вирішення / В.Ф. Камінський, Я.М. Гадзало, В.Ф. Сайко, М.С. Корнійчук. – К.: Едельвейс, 2015. – 272 с.</p>	Додаткова	<p>1. Вплив умов вирощування сільськогосподарських культур на їх врожайність та використання елементів живлення. [В.Н. Якименко, Л.А. Барштейн, І.С. Шкаредний, та ін.] // Збірник наукових праць. – К.: ІЦБ УААН, 2000. – вип. 2. – Кн. 2. – С. 56-58.</p> <p>2. Вострухин Н.П. Земледелие и свекловодство(стационарные полевые опыты 1957-2006 гг.)/ Н.П. Вострухин. – Минск: 2009. – 543 с.</p> <p>3. Дегтярьов В.В.Характеристика гумусу цілинних і орних чорноземів лівобережного Лісостепу і степу України / В.В. Дегтярьов // Вісник ХНАУ, Серія «Ґрунтознавство, агрохімія, землеробство, лісове господарство». – Х., 2008.- №1.- 102с.</p>
--------	---	-----------	---

<p>4. Барштейн Л.А. Сівозміни, обробіток ґрунту та удобрення в зонах бурякосіяння./ Л.А. Барштейн, І.С. Шкаредний, В.М. Якименко // Наукові праці ІЦБ. – К.: ІЦБ, 2002. – 480 с.</p> <p>5. Гудзь В.П. Раціональні сівозміни в сучасному землеробстві. / В.П. Гудзь, І.Д. Примак, В.Г. Рожко. – Біла Церква, 2003. – 384 с.</p> <p>6. Кисель В.И. Биологическое земледелие в Украине: проблемы и перспективы / В.И. Кисель. – Х.: Штрих, 2000. – 161 с.</p> <p>7. Сайко В.Ф. Системи обробітку ґрунту в Україні / В.Ф. Сайко, А.М. Малієнко. – К., 2007. – 44 с.</p> <p>8. Методичні рекомендації і програма досліджень з обробітку ґрунту / А.М. Малієнко, Н.М. Тараріко, С.О. Гаврилов, Ф.Й. Брухаль, В.М. Коломієць. – Чабани, 2008. – 85 с.</p> <p>9. Цвей Я.П. Родючість ґрунтів і продуктивність сівозмін: монографія / Я.П. Цвей. – К.: ЦП «Компринт», 2014. – 415с.</p>	<p>4. Сайко В.Ф. Сівозміни у землеробстві / В.Ф. Сайко, П.І. Бойко. – К.: Аграрна наука, 2002. – 146 с.</p> <p>5. Тараріко Ю.О. Енергетична оцінка систем землеробства і технологій вирощування сільськогосподарських культур. Метод. рекомендації / Ю.О. Тараріко, О.Є. Несмачна, Л.Д. Глущенко – К.: Нора-прінт, 2001. – 60 с.</p> <p>6. Тараріко Ю.А. Формирование устойчивых агроэкосистем / Ю.А. Тараріко – К.: ДИА, 2007. – 560 с.</p> <p>7. Величко В.А. Екологія родючості ґрунтів. – К.: Аграрна наука, 2010. – 274 с.</p> <p>8. Рекомендації по оптимізації різноротаційних сівозмін для господарств всіх форм господарювання в умовах Лісостепу України. під. Ред. Я.П. Цвея, В.М. Сінченко, В.В. Іваніна. – К., 2015. – 55с.</p> <p>9. Заришняк А.С., Цвей Я.П., Іваніна В.В. Оптимізація удобрення та родючості ґрунту в сівозмінах, Монографія// За ред. А.С. Заришняка. – К.: Аграрна наука, 2015. – 208 с.</p> <p>10. Цвей Я.П., Федоренко В.П. Агротехнічний метод захисту рослин. «Стратегія і тактика захисту рослин». Т. 1. – К.: Альфа-стевія, 2012.</p>
--	---

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів для оцінювання успішності аспіранта	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
	90-100	A	відмінно
	82-89	B	добре
	74-81	C	
	64-73	D	
	60-63	E	задовільно
	35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
	0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ

Аспірант повинен дотримуватися «Кодексу академічної доброчесності ІБКІЦБ НААН», виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися з викладачем, а при нерозв'язності конфлікту доводитися до відділу аспірантури

Силабус за змістом повністю відповідає робочій програмі навчальної дисципліни